

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

**Directie Noord Afrika en
Midden-Oosten**

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Contactpersoon

T.H. Wouda Kuipers

T 070-348 5689

F 070-348 6639

th.woudakuipers@minbuza.nl

Datum 21 juli 2011

Betreft Beantwoording vragen van de leden Timmermans en Arib, Peters en Dibi
over toenemend geweld bij demonstraties in Marokko en de
hervormingsplannen van de Marokkaanse koning

Onze Referentie

DAM-500/574/575-2011

Uw Referentie

2011Z11951

Bijlage(n)

3

Geachte Voorzitter,

Graag bied ik u hierbij de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Timmermans, Arib, Peters en Dibi over demonstraties in Marokko en de hervormingsplannen van de Marokkaanse koning. Deze vragen werden ingezonden op 7 juni 2011 met kenmerk 2011Z11951, op 17 juni 2011 met kenmerk 2011Z13161 en op 21 juni 2011 met kenmerk 2011Z13411.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

Dr. U. Rosenthal

Antwoorden van Dr. U. Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken op vragen van de leden Timmermans en Arib (PvdA) over toenemend geweld bij demonstraties in Marokko.

Directie Noord Afrika en Midden-Oosten

Onze Referentie
DAM-500/2011

Vraag 1

Kent u de berichten over het toenemende geweld bij demonstraties van de 20 Februari Beweging in Marokko? (www.liberation.ma)

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Zijn er inmiddels ook dodelijke slachtoffers te betreuren als gevolg van gewelddadig politie optreden tegen demonstranten van de 20-Februari Beweging?

Antwoord

Onlangs overleed in de stad Safi een lid van de 20-Februari Beweging, hoogstwaarschijnlijk aan zijn verwondingen ten gevolge van het harde overheidsoptreden. De Marokkaanse autoriteiten verrichten hiernaar momenteel nader onderzoek.

Vraag 3

Zijn er aanwijzingen dat, zoals door de autoriteiten wordt beweerd, de 20-Februari Beweging, die tot nu toe steeds vreedzaam voor burgerrechten demonstreert, haar toevlucht tot geweld neemt? Zo ja, waaruit blijkt dat? Zo nee, komt het geweld dan eenzijdig van de politie en de ordediensten?

Vraag 4

Indien er sprake is van eenzijdig en toenemend geweld van de kant van de autoriteiten, bent u dan bereid uw zorgen hierover uit te spreken, zowel in rechtstreekse contacten met Marokko, alsmede via de EU, en de Marokkaanse autoriteiten te wijzen op hun verantwoordelijkheid vreedzame protesten toe te staan, zoals vastgelegd in hun eigen wetten en in internationale afspraken?

Antwoord op vraag 3 en 4

Er zijn voor zover bekend geen aanwijzingen dat de 20-Februari Beweging bij demonstraties haar toevlucht tot geweld neemt, al kunnen individuele gewelddadige handelingen niet worden uitgesloten. De houding van de overheid ten opzichte van allerlei groepen die om uiteenlopende redenen staken of demonstreren is sinds enige tijd verhard. In juni zijn vreedzame demonstraties van diverse groeperingen, in verschillende steden in Marokko, met geweld uiteengeslagen.

De Europese Commissie heeft op 30 mei 2011 bij monde van de woordvoerder van Commissaris Füle publiekelijk haar bezorgdheid over de gang van zaken uitgesproken. De Marokkaanse regering is ook door diplomaten uit diverse landen op de gebeurtenissen aangesproken. Mocht de situatie hiertoe wederom aanleiding geven, dan zal ik bij de Marokkaanse autoriteiten mijn ernstige zorg hierover uitspreken, rechtstreeks en via de EU.

Vraag 5

Deelt u de mening dat er in Marokko behoefte is aan een dialoog tussen de autoriteiten en vertegenwoordigers van de 20-februaribeweging, die kennelijk zeer breed gedragen wordt door de Marokkaanse bevolking?

**Directie Noord Afrika en
Midden-Oosten**

Onze Referentie
DAM-500/2011

Vraag 6

Ziet u mogelijkheden voor de Nederlandse regering om rechtstreeks dan wel via en met de EU of een aantal gelijkgestemde lidstaten de totstandkoming van deze dialoog te bevorderen? Zo ja, op welke wijze zou dit kunnen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 5 en 6

Het is in eerste instantie aan de Marokkanen om de toekomst van hun land te bepalen. De 20-Februari Beweging is erin geslaagd misstanden publiekelijk aan de orde te stellen en de noodzaak tot hervormingen duidelijk naar voren te brengen. In reactie op deze ontwikkelingen heeft de Marokkaanse overheid op 1 juli 2011 de tekst van een herziene grondwet met een referendum aan de bevolking voorgelegd. 98,5% van de Marokkaanse bevolking heeft vóór de voorstellen gestemd. Naar verwachting worden dit najaar vervroegde parlementsverkiezingen gehouden.

Antwoorden van Dr. U. Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken op vragen van de leden Peters en Dibi (Groen Links) over demonstraties in Marokko.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Timmermans (PvdA), ingezonden 7 juni 2011 (vraagnummer 2011Z11951)

Vraag 1

Hoe beoordeelt u het optreden van de Marokkaanse autoriteiten op de demonstraties van de afgelopen maanden? Is er een verandering van de toegepaste aanpak waarneembaar?

Antwoord

De houding van de Marokkaanse overheid jegens verscheidene groepen die om uiteenlopende redenen staken of demonstreren is sinds enige tijd verhard. In juni zijn vreedzame demonstraties van diverse groeperingen, in verschillende steden in Marokko met geweld uiteengeslagen. De Europese Commissie heeft op 30 mei 2011 bij monde van de woordvoerder van Commissaris Füle publiekelijk haar bezorgdheid over de gang van zaken uitgesproken. De Marokkaanse regering is ook door diplomaten uit diverse landen op de gebeurtenissen aangesproken.

Vraag 2

Klopt het dat eind van deze maand de koning met een voorstel tot hervormingen komt? Bent u bekend met de hervormingen die de koning van plan is door te voeren?

Vraag 3

Bent u in contact met de koning en/of de Marokkaanse autoriteiten over mogelijke hervormingen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

Bent u bereid tijdens bilaterale contacten met de Marokkaanse autoriteiten te pleiten voor brede en grondige hervormingen op het gebied van democratisering en mensenrechten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 2, 3 en 4

Inmiddels heeft de Marokkaanse overheid op 1 juli 2011 de tekst van een herziene grondwet met een referendum aan de bevolking is voorgelegd. 98,5% van de Marokkaanse bevolking heeft vóór de voorstellen gestemd. Naar verwachting worden dit najaar vervroegde parlementsverkiezingen gehouden.

Het is in eerste instantie aan de Marokkanen om de toekomst van hun land te bepalen. De herziene grondwet is een stap naar meer democratie en rechtsstatelijkheid in Marokko. De Nederlandse regering volgt de hervormingen in Marokko op de voet en zal rechtstreeks en via de EU de Marokkaanse regering blijven aanmoedigen stappen naar verdere democratisering te zetten.

Vraag 5

Hoe schat u het risico in dat na de bekendwording van de hervormingen door de koning massaal protest op gang komt? Dringt u bij de Marokkaanse autoriteiten aan op geweldloos optreden door de veiligheidstroepen?

**Directie Noord Afrika en
Midden-Oosten**

Onze Referentie
DAM-500/2011

Antwoord

De 20-Februari Beweging – die teleurgesteld is over de nieuwe concept-grondwet, omdat het voorstel in hun ogen niet ver genoeg in de richting van een parlementaire monarchie gaat – heeft na het bekend worden van de voorstellen in enkele grote steden demonstraties georganiseerd. Daarbij kwam het her en der tot lichte schermutselingen met pro-overheidsdemonstranten. De Marokkaanse autoriteiten traden, voor zover kon worden nagegaan, terughoudend op.

Vraag 6

Is er in Marokko sprake van toename van repressie, bijvoorbeeld op het gebied van persvrijheid? Kunt u hier een beeld van schetsen?

Antwoord

Hierop is geen eenduidig antwoord te geven. Het was in de afgelopen periode mogelijk om publiekelijk de constitutionele positie van de Marokkaanse koning aan de orde te stellen, iets wat tot voor kort ondenkbaar was. Ook heeft de 20-Februari Beweging andere misstanden in de Marokkaanse samenleving publiekelijk kunnen benoemen. Op voorspraak van de nieuw opgerichte Conseil National des Droits Humains is een groep gevangenen vrijgelaten die op politieke gronden waren veroordeeld (onder wie een uit Noord-Marokko afkomstige mensenrechtenverdediger). Anderzijds heeft de Hoge Autoriteit voor de Audiovisuele Media een instructie verspreid onder Marokkaanse kranten en radiostations met een verbod om aandacht te besteden aan oproepen om het referendum te boycotten. Ook is enige tijd geleden een hoofdredacteur van een belangrijke mediagroep gearresteerd; hij is, binnen- en buitenlandse protesten ten spijt, begin juni veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf en een geldboete.

Antwoorden van Dr. U. Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken op vragen van het lid Timmermans (PvdA) over hervormingsplannen van de Marokkaanse koning.

Vraag 1

Kent u de plannen voor staats hervorming die de Marokkaanse koning Mohammed VI vrijdag 17 juni 2011 heeft aangekondigd?

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Heeft u ook kennisgenomen van de reactie van een vertegenwoordiger van de 20-Februari Beweging, die heeft opgeroepen tot een vreedzame demonstratie tegen de plannen van de koning omdat deze tekortschieten?

Antwoord

Ja.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u de plannen van koning Mohammed VI? Komen deze voldoende tegemoet aan de gerechtvaardigde eisen van de 20-Februari Beweging op bijvoorbeeld het vlak van een duidelijkere scheiding der machten in Marokko?

Vraag 4

Deelt u de mening dat weliswaar de rol van de premier wordt uitgebreid, maar de macht van de koning in essentie onaangetast blijft, waardoor er in de verhouding tussen de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke machten in feite niets verandert?

Vraag 5

Zo ja, deelt u de mening dat de hervormingen, zoals nu aangekondigd, slechts marginale verbeteringen in de Marokkaanse democratie aanbrengen?

Vraag 6

Zo ja, ziet u dan aanleiding (via de EU) te blijven aandringen op verdere democratisering van Marokko? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 3, 4, 5 en 6

De regering oordeelt positief over de herziene grondwet als een stap naar meer democratie en rechtsstatelijkheid. De herziene grondwet kreeg grote steun van de Marokkaanse bevolking: 98,5% heeft op 1 juli jl. in een referendum vóór de grondwet. In de ogen van de 20 Februari Beweging gaat het voorstel niet ver genoeg in de richting van een parlementaire monarchie, vooral wat de bevoegdheden van de koning betreft. De Nederlandse regering volgt de hervormingen in Marokko op de voet en zal rechtstreeks en via de EU de Marokkaanse regering blijven aanmoedigen verdere stappen naar democratisering te zetten.